

GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN DU LỊCH GẮN VỚI BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG Ở ĐÀ NẴNG

THE SOLUTION TO DEVELOPMENT OF TOURISM COMBINED WITH ENVIRONMENTAL PROTECTION IN DANANG CITY

Nguyễn Thị Kiều Nga

Trường Cao đẳng Giao thông Vận tải II; kieunga2020@gmail.com

Tóm tắt - Vấn đề môi trường, phát triển và bảo vệ môi trường hiện nay, đã và đang trở thành vấn đề nóng bỏng trong sự phát triển bền vững của mỗi quốc gia, dân tộc. Đà Nẵng là thành phố trẻ đang trên đà phát triển nhanh và hướng tới sự phát triển bền vững. Việc phát triển du lịch kết hợp với bảo vệ môi trường là vấn đề quan trọng trong chiến lược phát triển kinh tế xã hội của thành phố. Thực trạng phát triển du lịch đã và đang tạo ra những sức ép nhất định lên môi trường sinh thái của thành phố. Để khai thác tối đa lợi thế của du lịch, đồng thời kết hợp với việc bảo vệ môi trường sinh thái giúp Đà Nẵng trở thành “Thành phố thân thiện môi trường”, thành phố thực sự đáng sống, là điểm đến hấp dẫn du khách trong và ngoài nước, thì Đà Nẵng cần có những bước đột phá trong lĩnh vực này. Giải pháp phát triển du lịch gắn với bảo vệ môi trường ở Đà Nẵng là cần thiết cho chiến lược phát triển kinh tế xã hội của thành phố.

Từ khóa - phát triển; môi trường sinh thái; du lịch; Đà Nẵng; thành phố môi trường.

Abstract - The environment, environmental development and protection today, has become a hot issue in the sustainable development of each country. Danang is a young city, growing fast and towards sustainable development. Tourism development combined with environmental protection is an important issue in the strategy of socio-economic development of the city. Tourism development has put certain pressures on the ecological environment of the city. To fully exploit the advantages of tourism, combined with the protection of ecological environment and to make Danang become a city of friendly environment, a living – worth place and an attractive destination for both domestic and international tourists, Danang needs breakthroughs in this field. The solution to development of tourism combined with environmental protection is necessary for socio-economic development of the city.

Key words - develop; environment ecological; tourism; Danang; city of environment.

1. Đặt vấn đề

Du lịch Đà Nẵng có vị trí địa lý rất độc đáo, bởi đây là trung tâm của “con đường di sản thế giới” trải dọc miền Trung để có thể dễ dàng tiếp cận bốn trong số mười bốn di sản thế giới ở Việt Nam, đó là: Phong Nha – Kẻ Bàng, cố đô Huế, phố cổ Hội An và thánh địa Mỹ Sơn. Du lịch là một thế mạnh của thành phố Đà Nẵng, bởi Đà Nẵng thu hút được khách du lịch với những điểm nhấn quan trọng, độc đáo của thành phố. Chính vì vậy, ngành du lịch Đà Nẵng đã đóng góp rất nhiều cho GDP của thành phố. Tuy nhiên, phát triển du lịch đang có chiều hướng bất lợi, gây tác động nguy hại đối với tài nguyên và môi trường du lịch Đà Nẵng. Trên cơ sở phân tích thực trạng tình hình phát triển du lịch và sức ép của nó lên môi trường sinh thái ở thành phố Đà Nẵng trong những năm gần đây, bài viết đề xuất những giải pháp nhằm xây dựng Đà Nẵng trở thành “thành phố thân thiện môi trường” và là “thành phố thực sự đáng sống”.

2. Giải quyết vấn đề

2.1. Cơ sở lý thuyết và phương pháp nghiên cứu

Trên cơ sở phương pháp luận của phép biện chứng duy vật, các quan điểm của Đảng, Nhà nước và của Thành phố Đà Nẵng về du lịch, về vấn đề phát triển và bảo vệ môi trường, đề tài nghiên cứu sử dụng các phương pháp logic và lịch sử; phân tích, tổng hợp, thống kê, so sánh đối chiếu...

2.2. Nội dung nghiên cứu

2.2.1. Tiềm năng du lịch Đà Nẵng và thách thức đối với bảo vệ tài nguyên, môi trường

Đà Nẵng có vị trí địa lý đặc biệt thuận lợi, nằm ở trung độ của đất nước, trên trục giao thông Bắc Nam về đường bộ, đường sắt, đường biển và đường hàng không. Trong phạm vi khu vực và quốc tế, Đà Nẵng là một trong những

cửa ngõ quan trọng ra biển của Tây Nguyên và các nước Lào, Campuchia, Thái Lan, Myanmar đến các vùng Đông Bắc Á thông qua hành lang kinh tế Đông Tây với điểm kết thúc là Cảng biển Tiên Sa.

Thành phố Đà Nẵng là một trong những trung tâm du lịch của cả nước, có tiềm năng du lịch phong phú, gồm các tài nguyên du lịch tự nhiên và nhân văn. Đà Nẵng có nhiều danh lam thắng cảnh nổi tiếng như đèo Hải Vân, Nam Ô, Xuân Thiều, bán đảo Sơn Trà, quần thể du lịch Bà Nà Núi Chúa - Suối Mơ, danh thắng Ngũ Hành Sơn, những bãi tắm liên hoàn hoang sơ đẹp như tranh vẽ. Năm 2005 bãi biển Mỹ Khê được Tạp chí kinh tế Mỹ Forbes bình chọn là một trong sáu bãi biển quyến rũ nhất hành tinh. Bên cạnh đó, tên tuổi Đà Nẵng còn gắn liền với những cây cầu nổi tiếng bắc qua sông Hàn như cầu dây văng Thuận Phước, cầu quay sông Hàn, cầu Rồng, cầu Trần Thị Lý, cầu vượt Ngã Ba Huế... Bảo tàng Chăm với di sản Chăm gắn với các di sản văn hoá thế giới như: phố cổ Hội An, thánh địa Mỹ Sơn, cố đô Huế - rất thuận tiện cho việc phát triển đa dạng các loại hình du lịch như: du lịch nghỉ mát, tham quan, nghiên cứu văn hoá.

Những năm gần đây, phát triển du lịch Đà Nẵng đã có những bước tiến mạnh mẽ và được xác định là khu vực nằm trong cụm du lịch tổng hợp quốc gia Cảnh Dương - Hải Vân – Non Nước và là trung tâm du lịch thể thao biển của cả nước. Sự phát triển các khu du lịch trong thời gian qua, đặc biệt là có rất nhiều dự án phát triển du lịch ven biển, ven sông, một mặt góp phần nâng cao chất lượng dịch vụ thu hút khách du lịch, nhưng mặt khác cũng có những tác động tiêu cực đến môi trường, hệ sinh thái và cảnh quan. Các dự án phát triển du lịch ven biển đã ảnh hưởng đến quá trình bồi lấp, cuốn đi cát biển ven bờ, làm gia tăng lượng bùn lắng đọng ở các khu vực ven bờ, ảnh hưởng đến các loài sinh vật vốn sống rất nhạy cảm với môi trường.

Các dự án du lịch - dịch vụ ven sông biển, dù đã đầu tư hệ thống xử lý nước thải sinh hoạt, song một số dự án vệt ven biển vẫn chưa nối vào hệ thống thoát nước đô thị, do đó lượng nước thải này chủ yếu là tự thấm và thải ra môi trường xung quanh. Đây là nguyên nhân gây ô nhiễm môi trường tại các khu, điểm du lịch.

Liên tục 2 năm liền (2013 và 2014), Đà Nẵng được Tạp chí du lịch trực tuyến châu Á Travel Asia bình chọn là một trong mười điểm đến hấp dẫn nhất Châu Á. Trong năm 2013, ước tính tổng lượng khách đến tham quan, du lịch tại Đà Nẵng đạt trên 3,1 triệu lượt khách, tăng 17,2% so với năm 2012. Trong đó khách quốc tế đạt trên 743.000 lượt, tăng 17,8%, khách nội địa đạt gần 2.347.000 lượt người, tăng 17%. Tổng thu du lịch đạt 7.784,1 tỷ đồng, tăng 29,8%. Cũng trong thời gian này, toàn thành phố đã đưa 65 cơ sở lưu trú mới đi vào hoạt động với 3.064 phòng, xuất hiện thêm 12 khách sạn từ 3-5 sao tương đương với 1.200 phòng, nâng tổng số cơ sở lưu trú trên địa bàn thành phố lên đến 391 cơ sở với 13.634 phòng, căn hộ [1]. Tốc độ tăng nhanh như vậy sẽ đồng nghĩa với sự tăng lên của lưu lượng nước thải vào môi trường, chưa tính số lượng người phục vụ và thời điểm cao điểm. Thực tế, đa phần là các khách sạn bắt đầu hoạt động trước năm 2005, hệ thống xử lý nước thải xây dựng chưa đúng quy chuẩn như: không có bể tách mỡ, bể chứa không đúng quy cách, nước thải sau xử lý không được kiểm soát và không tuân thủ nội dung cam kết trong báo cáo đánh giá tác động môi trường.

Mặt khác, ý thức của các doanh nghiệp, cũng như các cơ sở dịch vụ du lịch về một nền du lịch bền vững, “du lịch sinh thái” vẫn chưa đầy đủ. Việc áp dụng các biện pháp bảo vệ môi trường trong ngành du lịch nói chung và tại các cơ sở kinh doanh dịch vụ du lịch nói riêng (khách sạn, nhà hàng,...) chưa được coi trọng đúng mức. Chính vì vậy, môi trường ở các khu du lịch nói chung và du lịch biển nói riêng đang phải chịu nhiều áp lực.

Sân golf ở Đà Nẵng trong thời gian qua nhìn chung là phù hợp với quy hoạch phát triển kinh tế - xã hội của thành phố. Tuy nhiên, loại hình dịch vụ này cũng có phần tác động đến sử dụng đất, môi trường và sinh thái cảnh quan, ảnh hưởng đến nguồn tài nguyên nước và ô nhiễm nước ngầm. Riêng dự án sân golf tại khu đô thị mới Quốc tế Đa Phước, phần đất lấn biển khoảng 20ha, có nguy cơ ảnh hưởng đến hệ sinh thái môi trường vùng bờ.

Dẫu biết rằng công tác vệ sinh môi trường trong thời gian qua tại các khu, điểm du lịch và bãi tắm ở Đà Nẵng đã có nhiều chuyển biến tích cực. Tuy nhiên, tại một số điểm như khu du lịch danh thắng Ngũ Hành Sơn, khu vực đỉnh đèo Hải Vân, các khu du lịch ở Sơn Trà, Suối Hoa, Suối Lương, Bà Nà ... mặc dù đã có bố trí phương tiện thu gom, hướng dẫn và các quy định về bảo vệ môi trường, song công tác này chưa được kiểm soát chặt chẽ, rác thải bị vứt bừa bãi tại các điểm tham quan du lịch, gây mất mỹ quan khu vực.

Bên cạnh sự tăng trưởng về lượng khách, khối lượng rác thải cũng gia tăng đáng kể. Theo thống kê cho thấy: tổng lượng rác thu gom tại các khu vực ven biển, các điểm du lịch trung bình 5.200 tấn/năm, dịch vụ thu gom đáp ứng 100%. Mặc dù vậy, vẫn còn một số khu vực như ven biển Non Nước, Bắc Mỹ An thu gom chưa triệt để. Nguyên nhân là do không đặt hàng thu gom rác thải với các đơn vị dịch

vụ. Bên cạnh đó, các khu vực ven biển, nhất là các bãi tắm có sức chứa lớn như bãi tắm T20, bãi tắm Phạm Văn Đồng vào thời điểm mùa hè trở nên quá tải, số lượt người trên ngày quá lớn, dẫn đến tình trạng vệ sinh môi trường ven biển nhếch nhác, không đảm bảo mỹ quan [3, tr.16-19].

Đi kèm với sự phát triển trên, dịch vụ ăn uống, vui chơi cũng đang phát triển ồ ạt, thiếu sự kiểm soát vệ sinh an toàn thực phẩm và môi trường.

Nhiều vấn đề hạn chế khác cần khắc phục, đó là phóng uế bừa bãi, bày bán hàng rong mất trật tự, ảnh hưởng mỹ quan, nước thải của nhiều đơn vị dịch vụ chưa được xử lý tốt gây ô nhiễm môi trường. Một số dự án du lịch phát triển có nguy cơ ảnh hưởng đến tài nguyên rừng, biển, nhận thức của người dân và du khách còn hạn chế cũng là nguyên nhân gây ô nhiễm môi trường sinh thái ở Đà Nẵng.

Trong thời gian gần đây, vấn đề ô nhiễm nước và không khí ở khu vực xung quanh cầu Phú Lộc đang ở mức báo động. Tình trạng ô nhiễm từ nước thải đổ ra ở các trạm xuống sông Phú Lộc đã ảnh hưởng rất lớn đến môi trường sống của người dân và bán kính nước biển xung quanh từ 3 đến 4 km quanh khu vực cầu Phú Lộc. Người dân tắm biển ở bãi biển Hòa Bình cách cầu Phú Lộc gần 4 km vẫn bị ảnh hưởng bởi nước bẩn của cầu này thải ra. Tình trạng ô nhiễm này đã diễn ra trong 5 – 6 năm nay nhưng vẫn chưa được các cơ quan chức năng xử lý.

Hình 1. Nước sông tại cầu Phú Lộc bị ô nhiễm. Ảnh: Kiều Nga.

Khu vực Đà Sơn, Khánh Sơn (phường Hòa Khánh Nam, quận Liên Chiểu) trải dọc tuyến đường Hoàng Văn Thái và Bà Nà – Suối Mơ cũng bị ảnh hưởng bởi bãi rác Khánh Sơn của thành phố. Trung bình mỗi ngày Xí nghiệp Quản lý bãi và Xử lý chất thải - thuộc Công ty TNHH MTV Môi trường đô thị (MTĐT) Đà Nẵng xử lý khoảng 700 tấn rác, trong khi đó kinh phí để xử lý rác quá thấp (năm 2012, giá xử lý khoảng 30.000 đồng/tấn rác, còn ở Hà Nội, TP Hồ Chí Minh giá xử lý từ 12 đến 18 USD/tấn rác) [6]. Khu vực này vẫn bị ảnh hưởng mùi hôi bay ra từ bãi rác (nặng mùi nhất vào khoảng từ 18h chiều đến 7 - 8h sáng hôm sau) với bán kính từ 3 đến 4 km. Sự ô nhiễm này đã ảnh hưởng nhiều đến môi trường xung quanh của người dân và tuyến đường du lịch của thành phố.

Thêm vào đó, một trong những thách thức mang tính toàn cầu hiện nay là sự biến đổi khí hậu liên tiếp xảy ra trong những năm trở lại đây. Chính sự biến đổi khí hậu đã ảnh hưởng không nhỏ đến môi trường cảnh quan của Đà Nẵng, riêng trong năm 2013, bão lũ trong tháng 9 đến tháng 11 đã làm thiệt hại và ảnh hưởng rất lớn đến môi trường biển và đa dạng sinh

học trên địa bàn thành phố (cây xanh bị bật gốc trong bão số 11, rác thải ngập biển sau lũ giữa tháng 11/2013...). Đây là hiểm họa tiềm ẩn không loại trừ bất kỳ quốc gia nào. Việc chỉ ra đây là những phương thức thích ứng với thiên tai hiệu quả, những kinh nghiệm quản lý tài nguyên bền vững ở cấp độ cộng đồng, những vấn đề môi trường nóng bỏng ở cấp độ địa phương hay ai là những nhóm dễ tổn thương nhất của quá trình này [4, tr.102]. Chính những vấn đề đặt ra trên đây đã thách thức rất lớn đối với Đà Nẵng trong việc hoạch định chính sách, sử dụng nguồn nhân lực về môi trường nhằm xây dựng một thành phố môi trường trong tương lai.

2.2.2. Đánh giá

Bảo vệ môi trường sinh thái trong giai đoạn đất nước tập trung cho việc phát triển kinh tế xã hội là một vấn đề bức xúc ở nước ta hiện nay. Đảng và Nhà nước đã ra nhiều văn bản nhằm thực hiện tốt sự kết hợp giữa tăng trưởng kinh tế với bảo vệ môi trường tự nhiên để tạo ra sự phát triển bền vững của đất nước. Vấn đề bảo vệ môi trường sinh thái ở Đà Nẵng phải chịu sức ép của nhiều lĩnh vực khác trong sự phát triển của kinh tế xã hội ở thành phố, như: quá trình đô thị hóa, phát triển du lịch dịch vụ, phát triển công nghiệp, vấn đề dân số và các hoạt động kinh tế khác. Phạm vi đề tài chỉ mới giới hạn sự ảnh hưởng đến môi trường trong lĩnh vực dịch vụ du lịch. Dịch vụ du lịch là một lĩnh vực đang được các địa phương quan tâm khai thác nhằm phát triển kinh tế xã hội, tạo công ăn việc làm và đóng góp vào nguồn ngân sách của địa phương. Tiềm năng du lịch Đà Nẵng thì đã rõ, tuy nhiên, việc kết hợp phát triển du lịch và bảo vệ môi trường sinh thái thì chưa được đầu tư nghiên cứu kỹ và quan tâm thích đáng. Bài viết với mong muốn đưa ra một số giải pháp cụ thể cho việc kết hợp phát triển du lịch và bảo vệ môi trường sinh thái ở Đà Nẵng nhằm góp phần tạo nên thành công của đề án “Xây dựng Đà Nẵng - thành phố môi trường” trong giai đoạn 2016-2020. Sự thành công của đề án đòi hỏi phải có sự tham gia tích cực và phối hợp nhịp nhàng của các cấp, ban, ngành liên quan cùng chung tay giải quyết những vướng mắc tồn đọng liên quan đến môi trường chung của thành phố, nhằm xây dựng Đà Nẵng thực sự là điểm đến hấp dẫn và đáng sống.

3. Kết quả nghiên cứu: giải pháp bảo vệ tài nguyên - môi trường du lịch Đà Nẵng

Đà Nẵng có vị thế thuận lợi để phát triển đa dạng, phong phú và có chất lượng các loại hình dịch vụ. Các ngành dịch vụ của thành phố ngày càng phát triển đa dạng, đóng góp tích cực vào sự tăng trưởng kinh tế của thành phố và từng bước đáp ứng nhu cầu hội nhập kinh tế khu vực và quốc tế. Du lịch là một trong những nhu cầu của cuộc sống, nhất là sau những quãng thời gian làm việc căng thẳng của con người thì việc tham quan, nghỉ ngơi thăm viếng trở thành nhu cầu không thể thiếu trong cuộc sống. Việt Nam nói chung và Đà Nẵng nói riêng là điểm đến lý thú cho du khách.

Ở thành phố Đà Nẵng, ngành du lịch đang rất hấp dẫn đối với du khách trong và ngoài nước; tốc độ tăng trưởng bình quân về khách trong những năm qua luôn đạt ở mức cao (trên 18% năm). Đà Nẵng được xem là một trong những thành phố đáng sống trên thế giới. Cảnh quan môi trường, cơ sở vật chất du lịch không ngừng được đầu tư phát triển; nhiều khách sạn, khu du lịch có chất lượng cao

(4 – 5 sao) được hình thành đã làm cho bộ mặt du lịch thành phố Đà Nẵng ngày càng khang trang, đáp ứng tốt hơn nhu cầu ngày càng cao của du khách.

Ở Đà Nẵng, quá trình phát triển du lịch luôn xác định vấn đề bảo đảm môi trường du lịch văn minh, an toàn, thân thiện và mến khách là yếu tố hết sức quan trọng trong xây dựng thương hiệu điểm đến du lịch Đà Nẵng, là cơ sở để phát triển du lịch theo hướng bền vững. Bên cạnh việc tập trung đầu tư phát triển hạ tầng, cơ sở vật chất chuyên ngành du lịch, đa dạng hóa sản phẩm du lịch và nâng cao chất lượng dịch vụ, sản phẩm phục vụ khách; Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã tham mưu cho UBND thành phố ban hành và tổ chức triển khai nhiều chủ trương, chỉ thị, kế hoạch về tăng cường công tác quản lý và chấn chỉnh môi trường du lịch tại các điểm tham quan du lịch trên địa bàn thành phố Đà Nẵng; Quy định về quản lý các hoạt động kinh doanh, dịch vụ; tổ chức triển khai các chương trình “5 không”, “3 có”; bảo vệ cảnh quan môi trường và giữ gìn an ninh trật tự tại các bãi biển trên địa bàn thành phố...

Mặc dù vậy nhưng tình trạng làm ô nhiễm môi trường và suy thoái môi trường vẫn còn xảy ra và là vấn đề được xem là khó khăn hiện nay trong công tác quản lý nhà nước trên địa bàn thành phố Đà Nẵng trong thực hiện mục tiêu “Xây dựng Đà Nẵng - thành phố môi trường”. Dẫu biết rằng phát triển du lịch chỉ là một trong số các nguyên nhân dẫn đến tình trạng ô nhiễm môi trường của thành phố. Để hài hòa phát triển du lịch và bảo vệ môi trường, trên cơ sở thực trạng và nguyên nhân dẫn đến tình trạng ô nhiễm môi trường ở thành phố hiện nay, tôi xin đưa ra một số giải pháp như sau:

Một là, Công tác tuyên truyền, nâng cao nhận thức xã hội

Một trong những biện pháp tốt nhất để bảo vệ môi trường là tăng cường giáo dục và nâng cao nhận thức môi trường cho mọi người dân, cộng đồng. Thực tế ở Đà Nẵng đang có nhiều mô hình bảo vệ môi trường được triển khai thí điểm và nhân rộng có hiệu quả, như “Mô hình 5 không, 3 sạch”, “Mô hình thu gom rác thải hộ gia đình”, “Mô hình mái nhà xanh”, “Mô hình cộng đồng khai thác kết hợp bảo vệ nguồn lợi thủy sản tại khu vực biển phường Thọ Quang”, “Mô hình giáo dục môi trường”... [5, tr.112]. Sự tham gia của các cộng đồng địa phương trong việc bảo vệ gìn giữ môi trường có ý nghĩa hết sức quan trọng. Nâng cao nhận thức môi trường cho cộng đồng có thể thực hiện bằng nhiều cách khác nhau như: phổ biến các kiến thức pháp luật, phổ cập nhận thức môi trường theo các chương trình và thông tin môi trường như tivi, đài, báo, lồng ghép việc tuyên truyền, vận động vào các chương trình thông tin cổ động trực quan; Tổ chức in ấn, phát hành tài liệu, panô, áp-phích phục vụ công tác tuyên truyền... Có thể tổ chức cho khách du lịch tham gia vào các chương trình bảo vệ, giữ gìn môi trường sạch đẹp như cho rác vào túi giấy, thi tìm hiểu về môi trường tại các khu du lịch... Tăng cường các hoạt động tuyên truyền về bảo vệ môi trường cho khách du lịch, những người làm nghề du lịch và người dân địa phương thông qua các trung tâm đón tiếp khách, các buổi nói chuyện, chiếu phim, triển lãm ảnh và các ấn phẩm... Cùng với việc vận động, tuyên truyền nâng cao ý thức, cần phải có biện pháp xử lý mạnh tay đối với những đơn vị, cá nhân cố tình vi phạm các quy định về vệ sinh môi trường.

Hai là, tăng cường quản lý, kiểm tra, giám sát môi trường tại các khu điểm du lịch

Tổ chức triển khai tốt chỉ thị 07/ 2000/ CT-TTg ngày 30/3/2000 của Thủ tướng Chính phủ về tăng cường giữ gìn trật tự, trị an, và vệ sinh môi trường tại các điểm tham quan du lịch. Xây dựng các quy định, chế tài trong bảo vệ môi trường, đặc biệt tại các khu, điểm du lịch. Tại các khu, điểm du lịch không cho phép xây dựng các cơ sở sản xuất và chế biến có các chất thải chứa các tác nhân độc hại (kim loại nặng, thuốc bảo vệ thực vật, hóa chất độc khác...). Quy hoạch phát triển du lịch, các dự án du lịch và dự án các ngành khác, thường xuyên giám sát các tác động của dự án đối với dự án trong quá trình triển khai xây dựng và trong quá trình hoạt động. Đặc biệt chú trọng đến chất lượng, nguồn thải của nước thải và các chất thải khác. Kiểm soát chặt chẽ chất lượng nguồn nước thải đổ ra biển, đặc biệt là ở các khu vực có bãi tắm du lịch. Phối hợp với Sở Tài nguyên và Môi trường để thực hiện thu phí ô nhiễm môi trường, xử phạt hành chính đối với các hành vi vi phạm bảo vệ môi trường của các cơ sở sản xuất và kinh doanh du lịch.

Các lực lượng chức năng tiến hành tuần tra, kiểm soát, chốt trực hướng dẫn du khách tại các điểm tham quan như: Bảo tàng Chăm, khu vực quảng trường 29 tháng 3, Quảng trường nhà hát Trưng Vương, Khu vực công viên Biển Đông, Khu danh thắng Ngũ Hành Sơn, Chùa Linh Ứng Sơn Trà, đỉnh đèo Hải Vân... Treo bảng và đưa ra mức phạt tiền cụ thể, cần phạt nghiêm túc để đảm bảo tính răn đe. Theo Điều 21, Nghị định Quy định về xử lý vi phạm trong lĩnh vực bảo vệ môi trường của Bộ TN-MT (năm 2013), sẽ xử phạt từ 500.000 - 1.000.000 đồng đối với người có hành vi vứt rác thải trên đường phố hoặc vào hệ thống thoát nước đô thị hay doanh nghiệp xả chất thải nguy hiểm có thể bị phạt tối đa 2 ti đồng. Tránh tình trạng phía trên treo biển cấm và ghi mức xử phạt còn phía dưới thì rác của dân vẫn đổ và thải bừa bãi. Chính vì vậy, các địa phương cần tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, quản lý chặt chẽ mới phát huy hiệu quả của công tác bảo vệ môi trường. Đưa nội dung này vào bằng cam kết thi đua, tiêu chuẩn xây dựng gia đình văn hóa để tuyên truyền giáo dục người dân và kêu gọi họ đóng góp tích cực vào công tác đảm bảo vệ sinh môi trường thành phố.

Hình 2. Phát động phong trào làm sạch môi trường trong nhân dân.
 Nguồn ảnh: Ngô Huyền, Đà Nẵng – Thành phố môi trường,
 Cổng Thông tin điện tử thành phố Đà Nẵng
 Truy cập ngày 18 tháng 9 năm 2015.

Ba là, đào tạo phát triển nguồn nhân lực về nghiệp vụ môi trường trong hoạt động du lịch

Đối với hoạt động du lịch nói riêng và các ngành liên quan nói chung, ngoài trình độ nghiệp vụ, trình độ kiến thức, nhận thức tốt về bảo vệ tài nguyên, môi trường là một điều kiện cần thiết cho du lịch phát triển bền vững, giữ gìn chất lượng môi trường. Cần đưa các kiến thức về tài nguyên, môi trường, văn hóa, xã hội vào các chương trình đào tạo phát triển nguồn nhân lực của ngành (kiến thức về các nguồn tài nguyên tái tạo và không tái tạo được, các hệ sinh thái tự nhiên, nhân văn, các loại hình ô nhiễm và biện pháp bảo vệ...). Trong các chương trình giảng dạy này phải đặc biệt lưu ý đến các khái niệm về bảo vệ môi trường, phát triển bền vững. Định kỳ mở các lớp bồi dưỡng kiến thức tài nguyên, môi trường cho đội ngũ cán bộ nhân viên hiện đang làm việc trong ngành Du lịch tại các khu du lịch. Xây dựng và bồi dưỡng đội ngũ cán bộ khoa học có trình độ cao đáp ứng được yêu cầu nghiên cứu, ứng dụng và chuyển giao công nghệ khoa học môi trường. Tìm kiếm và sử dụng kịp thời sự trợ giúp quốc tế trong đào tạo, nghiên cứu các kinh nghiệm nước ngoài thông qua các học bổng, hội nghị, hội thảo quốc tế, chương trình trao đổi chuyên gia để chuyển giao công nghệ và trao đổi kinh nghiệm. Trong các đợt tập huấn nghiệp vụ, cần quán triệt quan điểm bảo vệ môi trường và mục tiêu xây dựng thành phố Đà Nẵng trong thời gian tới, quán triệt thương hiệu của Đà Nẵng gắn liền với thương hiệu “thành phố thân thiện môi trường” để người dân và cán bộ thấy rõ quyết tâm của Thành phố và tầm quan trọng của việc bảo vệ môi trường ở Đà Nẵng.

Bốn là, xây dựng năng lực quản lý nhà nước về môi trường

Chính quyền Thành phố cần rà soát quy hoạch tổng thể phát triển kinh tế – xã hội các vùng trọng điểm, các khu vực ô nhiễm môi trường cao và các khu vực có nguy cơ (như: Âu thuyền Thọ Quang, sông Phú Lộc, các bãi tắm du lịch...). Đích thân chính quyền thành phố cần chỉ đạo và đôn đốc triệt để Sở Tài nguyên và Môi trường tiến hành lấy mẫu quan trắc đánh giá mức độ ô nhiễm tại các khu vực có ô nhiễm, tìm hiểu nguyên nhân sâu xa dẫn đến tình trạng ô nhiễm để đưa ra cách giải quyết dứt điểm và hiệu quả. Cụ thể, đối với các cơ sở gây ra ô nhiễm, cần có chế tài xử phạt thích đáng và yêu cầu cam kết đảm bảo không để tái xảy ra tình trạng ô nhiễm. Tăng cường năng lực nghiên cứu quản lý, đánh giá môi trường môi quý một lần tại các cơ sở kinh doanh, sản xuất và làm dịch vụ. Giải quyết dứt điểm vấn đề chất thải gây ô nhiễm môi trường ở các khu vực nóng (đầu tư và nâng cấp trạm xử lý rác thải hoặc di dời, xây dựng bãi rác mới ở khu vực xa trung tâm, xa tuyến du lịch), tiến tới xây dựng hệ thống xử lý chất thải tập trung và có biện pháp kỹ thuật chia tách, phân loại nguồn nước thải để đưa ra hướng xử lý phù hợp (ở khu vực sông cầu Phú Lộc, trạm xử lý nước thải Sơn Trà, âu thuyền Thọ Quang và các khu công nghiệp trên địa bàn thành phố...). Riêng đối với khu vực cầu Phú Lộc, mặc dù có công suất thiết kế xử lý 40.000m³/ngày đêm, chỉ xử lý 1 bậc với công nghệ sinh học yếm khí nên chất lượng nước thải sau xử lý vẫn chưa đạt quy chuẩn, trong đó có 1 số chỉ tiêu gây mùi hôi. Vì vậy, cần đầu tư công nghệ mới (công nghệ sục khí) để giải quyết dứt điểm mùi hôi và đảm bảo chất lượng nước

thải đầu ra tại khu vực [2].

4. Kết luận

Du lịch là một lợi thế trong chiến lược phát triển kinh tế xã hội của thành phố Đà Nẵng. Việc kết hợp hài hòa giữa khai thác và phát triển lợi thế du lịch với bảo vệ môi trường sinh thái là cần thiết cho sự phát triển bền vững của Đà Nẵng. Để giải quyết vấn đề này đòi hỏi phải có một lộ trình lâu dài, triệt để, phải có sự phối hợp chặt chẽ giữa các cấp, các ngành, các doanh nghiệp và người dân. Bảo vệ môi trường sinh thái hướng đến phát triển bền vững là bảo vệ chính cuộc sống người dân và góp phần vào việc giữ gìn thương hiệu du lịch của Đà Nẵng. Chính vì vậy, phát triển du lịch gắn với bảo vệ môi trường là một trong những vấn đề quan trọng hàng đầu trong chiến lược phát triển kinh tế xã hội của thành phố Đà Nẵng.

(BBT nhận bài: 28/12/2015, phản biện xong: 12/03/2015)

TÀI LIỆU THAM KHẢO

[1] Đông A (23 tháng 3 năm 2014), Tôn vinh doanh nghiệp, doanh nhân ngành du lịch. *Báo Công an Đà Nẵng online*, Truy cập ngày 3 tháng 3 năm 2015.

[2] Quỳnh Đan (03 tháng 12 năm 2014), Xử lý ô nhiễm tại sông Phú Lộc sẽ là công trình trọng điểm của thành phố năm 2015. *Cổng thông tin điện tử Thành phố Đà Nẵng*. Truy cập ngày 21 tháng 5 năm 2015.

[3] Trần Hồng Lưu (chủ biên) (2013), *Đà Nẵng- Thành phố phát triển bền vững*, Nxb Thông tin và Truyền thông, Hà Nội.

[4] Nguyễn Công Thảo, Phạm Thị Cẩm Vân (2013), “Nghiên cứu môi trường dưới góc độ nhân học ở phương Tây và Việt Nam”, *Tạp chí Khoa học Xã hội Việt Nam*, số 9 (70), tr 92-104.

[5] Ủy ban nhân dân thành phố Đà Nẵng (2011), *Báo cáo hiện trạng môi trường thành phố Đà Nẵng giai đoạn 2005-2010 và định hướng đến năm 2015*, Đà Nẵng.

[6] Viện Công nghệ môi trường (19/01/2015), Đà Nẵng - Rác thải rắn sắp quá tải, cần gấp một nhà máy xử lý. *Viện Công nghệ môi trường online*. Truy cập ngày 22 tháng 5 năm 2015.